

מסכת פסחים

פרק י

א. ערבי פסחים סמוך למנחה, לא יאכל אדם עד שתחשך. ואפלו עני שבשרא לא יאכל עד שיערב. ולא יפחתו לו מארבע כוסות של יין, ואפלו מן התמחוי:

ב. מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים, מברך על היום, ואחר כך מברך על היין. ובית הלל אומרים, מברך על היין, ואחר כך מברך על היום:

ג. הביאו לפניו, מטביל בחזרת, עד שמגיע לפרפרת הפת. הביאו לפניו מצה וחרסת ושני תבשילין, אף על פי שאין חרסת מצוה. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, מצוה. ובמקדש היו מביאים לפניו גופו של פסח:

ד. מזגו לו כוס שני, וכאן הין שואל אביו, ואם אין דעת בבו, אביו מלמדו, מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כולו מצה. שבכל הלילות אנו

אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת, הַלִּילָה הַזֶּה מְרוּר. שְׂבָכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין
בְּשֹׁר צָלִי, שְׁלֹוֹק, וּמִבְשָׁל, הַלִּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי. שְׂבָכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ
מִטְבִּילִין פַּעַם אַחַת, הַלִּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעַמִּים. וְלִפִּי דַעְתּוֹ שֶׁל בֶּן,
אָבִיו מִלְמָדוֹ. מִתְחִיל בִּגְנוֹת וּמִסֵּים בְּשִׁבַּח, וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי אוֹבֵד
אָבִי, עַד שִׁיגְמֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

ה. רֶבֶן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל שְׂלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ
בְּפֶסֶח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, פֶּסֶח, מִצָּה, וּמְרוּר. פֶּסֶח, עַל
שׁוּם שְׂפֶסֶח הַמָּקוֹם עַל בִּתֵּי אַבּוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מִצָּה, עַל שׁוּם
שְׁנִגְאָלוֹ אַבּוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מְרוּר, עַל שׁוּם שְׁמִירוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי
אַבּוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלּוּ
הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שְׁנִיגְמֹר (שְׁמוֹת יג), וְהַגְדֵּת לְבִנּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בִּיצְאָתִי מִמִּצְרַיִם. לְפִיכָךְ אֲנִי חַיֵּבִין
לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעֹלָה,
וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבּוּתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ, הוֹצִיאָנוּ
מֵעֲבָדוֹת לְחֵירוֹת, מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר
גָּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו, הַלְלוּיָהּ:

ו. עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, עַד אִם הַבָּנִים שְׁמִיחָה.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, עַד חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מֵיָּם. וְחוֹתֵם בְּגֻאֻלָּה. רַבִּי
טְרַפּוֹן אוֹמֵר, אֲשֶׁר גָּאֻלָּנוּ וְגֻאֵל אֶת אַבּוּתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא הָיָה
חוֹתֵם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אַבּוּתֵינוּ יִגְיַעֲנוּ

לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרֵי הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיָן
עִירָךְ וְשָׂשִׁים בְּעִבּוּדְךָ, וְנֹאכַל שָׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפִּסְחִים כּו',
עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאֹל יִשְׂרָאֵל:

ז. מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישִׁי, מְבִירָךְ עַל מְזוֹנוֹ. רְבִיעִי, גּוֹמֵר עָלָיו אֶת
הַהִלֵּל, וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַשִּׁיר. בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלָּלוּ, אִם רוֹצֶה
לְשִׁתּוֹת, יִשְׁתֶּה. בֵּין שְׁלִישִׁי לְרְבִיעִי, לֹא יִשְׁתֶּה:

ח. וְאִין מִפְטִירִין אַחֲרֵי הַפִּסַּח אֲפִיקוֹמָן. יִשְׁנוּ מְקַצָּתוֹ, יֹאכְלוּ. כָּלוּ,
לֹא יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, נִתְנַמְנָמוּ, יֹאכְלוּ. נִרְדָּמוּ, לֹא יֹאכְלוּ:

ט. הַפִּסַּח אַחֲרֵי חֲצוֹת, מְטִמָּא אֶת הַיָּדִים. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטִמָּאִין
אֶת הַיָּדִים. בִּירָךְ בִּרְכַּת הַפִּסַּח פֶּטֶר אֶת שֵׁל זֶבַח. בִּירָךְ אֶת שֵׁל זֶבַח,
לֹא פֶטֶר אֶת שֵׁל פִּסַּח, דְּבִירֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא זֶה
פּוֹטֵרֵת זֶה, וְלֹא זֶה פּוֹטֵרֵת זֶה: